

Sygn. akt II USK 87/22

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka

w sprawie z odwołania A. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

z udziałem zainteresowanych: A. M., R. P., H. R., T. S., G. Ś., P.W., D.W. i W. K.

o wznowienie postępowania,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 21 września 2022 r.,

skargi kasacyjnej odwołującej się spółki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 7 października 2021 r., sygn. akt III AUa 1255/19,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od A. Spółki z o.o. z siedzibą w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 1.920,00 (jeden tysiąc dziewięćset dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2019 r. (sygn. akt VI U 734/19) Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżone decyzje (z 24 grudnia 2018 r., 27 grudnia 2018 r., z 2 stycznia 2019 r. i z 4 stycznia 2019 r.) i zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. do wznowienia postępowania w sprawie o uchylenie zaświadczenia D/PL 101 z dnia 20 listopada 2001 r. wydanego dla pracowników: W. K., A. M., T. S., D.W., P. W., H. R., G. Ś. i R. P. zatrudnionych w A. sp. o.o. w B. w okresie od 2001 r. do 2002 r.

(punkt pierwszy) oraz zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującego się 1.440 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (punkt drugi).

Na skutek apelacji organu rentowego, wyrokiem z dnia 7 października 2021 r. (sygn. akt III AUa 1255/19) Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołania (pkt Ia), zasądził od A. Spółki z o.o. z siedzibą w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. kwotę 1.440.00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt Ib) oraz zasądził od A. Spółki z o.o. z siedzibą w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. kwotę 1.920,00 (jeden tysiąc dziewięćset dwadzieścia 00/100) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję (pkt II).

Od wskazanego wyżej wyroku, skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego wniosła A. Spółka z o.o. z siedzibą w B. , zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, poprzez ich błędną wykładnię, a mianowicie naruszenie art. 83 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 83a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. oraz w związku z art. 11 ust. 2 w związku z art. 12 i art. 3 umowy z dnia 25 kwietnia 1973 r. między Polską Rzeczpospolitą Ludową, a Republiką Federalną Niemiec o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysyłanych przejściowo na obszar drugiego państwa (Dz.U.1974 r. Nr 42, poz. 250), a także w związku z art. 13 ust. 1 Rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego w stosunku do pracowników najemnych , osób prowadzących działalność na własny rachunek oraz członków ich rodzin, przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U. UE K.z 1971 r. Nr 149, poz. 2) poprzez błędne przyjęcie, iż:

a) organ wydający decyzję w sprawie dokonał czynności merytorycznych badających przesłanki wznowienia, w tym przeprowadził pełne postępowanie dowodowe konieczne do oceny istoty sprawy w zakresie wydanych decyzji D/PI, w sytuacji kiedy organ rentowy jednoznacznie wskazał, że dokonał wydania decyzji odmawiającej wznowienia postępowania w zakresie wydanych decyzji - Zaświadczeń DPI, bez przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania

dowodowego w sprawie (uzasadnienie decyzji *vide* twierdzenia organu, iż nie musi w ogóle badać stanu sprawy, gdyż zgodnie z przepisami nie był w ogóle zobligowany do badania zasadności wydanych decyzji D/PL, a decyzje te były wydawane według przyznanych i ustalonych limitów przez Ministerstwo Pracy), a w konsekwencji zaaprobowanie jako prawidłowych przez Sąd Apelacyjny decyzji organu które nie zostały oparte na pełnym postępowaniu dowodowym do którego zobligowany był organ, co zresztą trafnie wskazał sąd pierwszej instancji w sprawie;

b) organ wydający decyzję w sprawie nie miał obowiązku przed wydaniem ewentualnych decyzji odmawiających wznowienia postępowania zakończonych wydaniem decyzji D/PL dokonać czynności w ramach zawartej umowy między Polską a RFN (art. 11 ust. 2 w związku z art. 12 i art. 3 umowy z dnia 25 kwietnia 1973 r. między Polską Rzeczpospolitą Ludową, a Republiką Federalną Niemiec o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysyłanych przejściowo na obszar drugiego państwa (Dz.U.1974 r. Nr 42, poz. 250) w zw. z umową zawartą między Rzeczpospolitą Polską, a Republiką Federalną Niemiec o zabezpieczeniu społecznym z dnia 8 grudnia 1990 r. (Dz.U. Nr 108 poz. 468) - Cz. 3 art. 21 pkt 2, jako jednostka łącznikowa lub przy udziale jednostki łącznikowej w celu rozstrzygnięcia rozbieżności interpretacyjnych stosowania prawa przez Państwa umowy, co w sytuacji kiedy wskazane umowy jednoznacznie regulują obowiązki wzajemne wobec Państw, aby podmioty/osoby wobec których stosuje się powyższe przepisy podlegały wyłącznie ustawodawstwu jednego państwa członkowskiego (zasada wyrażona w art. 13 ust. 1 umowy z 25 kwietnia 1973 r.), a w konsekwencji doprowadzenie przez Sąd drugiej instancji wydający wyrok zmieniający wyrok Sądu pierwszej instancji do zatwierdzenia i pozostawienia decyzji prawnych D/PL w obiegu w sytuacji stwierdzenia przez Sąd w Niemczech prawomocnym wyrokiem nieprawidłowości w wydanych decyzjach D/PL oraz usankcjonowanie naruszenia przez władze polskie umów międzynarodowych obejmujących zasadę „stosowania jednego ustawodawstwa krajowego tj. jednego miejsca opłacania składek przez obywatela”.

2. Naruszenie przepisów prawa materialnego, poprzez ich błędną wykładnię, a mianowicie naruszenie art. 83 ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 83a ust. 1 ustawy o

systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. oraz w związku z art. 11 ust. 2 w związku z art. 12 i art. 3 umowy z dnia 25 kwietnia 1973 r. między Polską Rzeczpospolitą Ludową, a Republiką Federalną Niemiec o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysyłanych przejściowo na obszar drugiego państwa (Dz.U.1974 r. Nr 42, poz. 250), a także w związku z art. 13 ust. 1 Rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego w stosunku do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek oraz członków ich rodzin, przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U. UE K.z 1971 r. Nr 149, poz. 2) poprzez błędne przyjęcie, iż:

a) odwołująca się nie przedstawiła nowych okoliczności oraz dowodów które czyniłyby wniosek o wznowienie postępowania w zakresie decyzji D/PL zasadnym, a w szczególności poprzez przyjęcie, że odwołująca się spółka nie przedstawiła konkretnych okoliczności dotyczących poszczególnych pracowników, czy też prowadzonej przez nią działalność w Polsce, a które by podważyły istnienie przesłanek do wystawienia pracownikom tej Spółki zaświadczeń D/PL 101, a w szczególności poprzez wskazanie, iż *„Dowodów spółka A. jednak nie zaoferowała, ograniczając się do powołania na wyroki niemieckich sądów, które nie mają mocy wiążącej dla sądu polskiego”*, co jest w pełnej sprzeczności ze wskazaniami konkretnych przypadków stanu faktycznego które zostały co prawda przeanalizowane i przebadane w ramach postępowania dowodowego w Niemczech, jednakże okoliczności te jednoznacznie zostały przedstawione i przypisane do wskazanych przez stronę pracowników (a które *de facto* w żadnym zakresie nie zostały zbadane w ramach postępowania administracyjnego przez organ przy wydawaniu decyzji) takie jak:

- okoliczność, że oddelegowani pracownicy zostali zatrudnieni przez wnioskodawcę wysyłającego pracownika tylko i wyłącznie w celu oddelegowania bez wykonywania w okresie poprzedzającym pracy na terenie Polski w polskim zakładzie wnioskodawcy,
- okoliczność, że oddelegowani pracownicy jeśli pracowali przed formalnym oddelegowaniem w Polsce, to wykonywali swoją pracę w zbyt krótkim czasie w stosunku do czasu oddelegowania do pracy w Niemczech;

b) okoliczność, że organ przed formalnym wydaniem zaświadczenia D/PL w sposób nieprawidłowy niezgodny z przepisami prawa i umowami międzynarodowymi, a także obustronnymi ustaleniami międzynarodowymi polsko-niemieckimi, nie przeprowadził w ogóle lub w sposób niewłaściwy czynności kontrolno-wyjaśniające stan faktyczny w sprawach ww. pracowników, celem stwierdzenia czy na terenie Polski jest prowadzona działalność gospodarcza podmiotu wysyłającego pracowników (w kontekście spełnienia przesłanek oddelegowania), co zresztą potwierdza na każdym kroku organ wskazując, na brak takiego obowiązku. Organ jakim jest ZUS nie miał obowiązku w ramach czynności wystawiania zaświadczenia D/PL 101, badania, czy pracownicy odwołującej się Spółki w okresie poprzedzającym oddelegowanie wykonywali jakikolwiek czas pracę na terenie Polski, w tym w szczególności dokonywania właściwej kontroli okresu oddelegowania, co jest w całkowitej sprzeczności z brzmieniem dokumentów i aktów prawnych takich jak:

- Decyzji nr 181 z dnia 13 grudnia 2000 r. dotyczącą interpretacji art. 14 ust. 1, art. 14 a ust. 1 oraz art. 14 b ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 w sprawie ustawodawstwa, które ma zastosowanie do pracowników najemnych oraz osób pracujących na własny rachunek tymczasowo pracujących poza państwem właściwym — zgodnie z którą ZUS jest zobowiązany do kontroli podczas okresu oddelegowania. ZUS przeprowadza właściwą ocenę stanu oddelegowania (a nie opiera się na danych ministerstwa gospodarki) potwierdza tę ocenę na formularzu D/PL. Zgodnie z pkt 7c, ZUS jest zobligowany, jeśli jest to konieczne, do rozpatrzenia podstaw jego wydania i w razie konieczności cofa to zaświadczenie D/PL. Według pkt 18, ZUS powinien oceniać i monitorować sytuację firm i pracowników oddelegowanych. Zgodnie z decyzją 181 ZUS nie może się opierać na danych ministerstwa a zobligowany jest do kontrolowania i monitorowania ich własnych zaświadczeń, co jest w sprzeczności ze stanowiskiem organu oraz dokonanej oceny przez Sąd orzekający w wyroku,

- pisma ZUS z dnia 15 stycznia 2001 r. (w przypadku uznania braku obowiązkiwania aktu powyżej) i załączonych wyjaśnień, pkt 6, ZUS stwierdza, że sam organ dokonuje badania kryteriów oddelegowania, a nie opiera się na danych ministerstwa i w razie konieczności anuluje takie zaświadczenia D/PL, które to

pismo było wysłane przez organ stronie, co w sytuacji obecnego stanowiska organu oraz Sądu jest całkowitym zaprzeczeniem stabilności stosowania prawa i zaufania do organów Państwowych, a także jest już rażącym naruszeniem przepisów prawa i działaniem na szkodę spółki,

- protokołu polsko-niemieckiego przy udziale przedstawicieli organu ZUS z dni 5-9 czerwca 2000 r. i gdzie zgodnie z pkt.3 organ został zobligowany do badania stanu faktycznego i w razie wątpliwości do ponownego rozpatrzenia wniosków oraz wydanych zaświadczeń PPL. Zgodnie z pismem skarżącej z dnia 04 lutego 2000 r. ZUS jako jednostka łącznikowa nawiązywała kontakt z jednostką łącznikową DVKA w Niemczech, w celu ustalenia odstępstw od ogólnych zasad i otrzymywał takie zgody od niemieckiej jednostki łącznikowej, a w konsekwencji dokonanie przez Sąd orzekający całkowicie błędnej oceny opartej na niewłaściwej podstawie prawnej (tylko na podstawie umowy międzynarodowej z 25 kwietnia 1973 r.) ocenie stanu prawnego zastosowanego w sprawie z pominięciem w/w dokumentów i ustaleń stron umowy międzynarodowej, iż organ nie ma obowiązku dokonywania oceny warunków oddelegowania, a działa z automatu opierając się na limitach przyznanych przez ministerstwo;

c) błędne uznanie przez Sąd orzekający, iż organ nie ma obowiązku wycofywania zaświadczeń D/PL 101 o ile właściwa jednostka ubezpieczeniowa będąca stroną umowy państwa, w którym pracownik wykonuje pracę, zgłosi wątpliwości odnośnie prawdziwości stanowiącego podstawę zaświadczenia stanu faktycznego oraz/lub jego oceny, w sytuacji kiedy ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd w Niemczech których podstawą było zgłoszenie jednostki ubezpieczeniowej w Niemczech winno być jednoznacznie potraktowane przez organ ubezpieczeniowy w Polsce jako formalnego zgłoszenie zakwestionowania przez drugą stronę umowy międzynarodowej jako wątpliwości do wyjaśnienia przez jednostki łącznikowe państw umowy, w szczególności, iż polski organ ubezpieczeniowy na wniosek skarżącej przynajmniej trzykrotnie kontaktował się w sprawie wątpliwości interpretacyjnych ze stroną niemiecką,

d) błędne uznanie przez Sąd orzekający, iż zaświadczenie D/PL 101 nie może być kwestionowane przez stronę niemiecką co jest w sprzeczności z dokonanymi ustaleniami w ramach postępowania przed Sądem w Niemczech, iż

zaświadczenia wydane do okresu wejścia do Unii Europejskiej (do 2004 r.) nie mają charakteru wiążącego i mogą być podważane (deklaratoryjne), a dopiero od wejścia Polski do Unii Europejskiej zaświadczenia E101/AI są wiążące dla strony do której jest oddelegowany pracownik (konstytutywne).

Ponadto, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem istotnych zagadnień prawnych, to jest kwestii:

a) obowiązku dokonywania czynności kontrolnych i weryfikujących w ramach postępowania dotyczącego wydania decyzji (zezwolenia) D/PL 101 przez organ wydający dokument w szczególności na podstawie prawnej wynikającej z decyzji nr 181 z dnia 13 grudnia 2000 r. dotyczącej interpretacji art. 14 ust. 1, art. 14a ust. 1 oraz art. 14b ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71;

b) czy organ (ZUS) w ramach czynności objętych dyspozycją art. 83 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 83a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. ma obowiązek wszcząć postępowanie w sprawie wydania decyzji wznowiającej i przeprowadzić pełne postępowanie dowodowe w sprawie, w sytuacji kiedy organ wydający decyzję w sprawie nie dokonał żadnych czynności merytorycznych badających przesłanki wznowienia;

c) oceny prawnej dokonanej przez Sąd drugiej instancji w zakresie koniecznych czynności obligujących organ wydający decyzję w sprawie, co do obowiązku dokonania czynności przed wydaniem ewentualnych decyzji odmawiających wznowienia postępowania zakończonego wydaniem decyzji DPL w ramach zawartej umowy między Polską a RFN (art. 11 ust. 2 w związku z art. 12 i art. 3 umowy z dnia 25 kwietnia 1973 r. między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysyłanych przejściowo na obszar drugiego państwa w związku z umową zawartą między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o zabezpieczeniu społecznym z dnia 8 grudnia 1990 r. (Dz.U. Nr 108, poz. 468) - Cz. 3 art. 21 pkt 2 jako jednostka łącznikowa lub przy udziale jednostki łącznikowej w celu rozstrzygnięcia rozbieżności interpretacyjnych stosowania prawa przez Państwa umowy.

Skarżąca podniosła także oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, z uwagi na kwalifikowane naruszenie przez Sąd orzekający przepisów prawa:

a) art. 83 ust. 1 pkt. 2 w związku z art. 83a ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. oraz w związku z art. 11 ust. 2 w związku z art. 12 i art. 3 umowy z dnia 25 kwietnia 1973 r. między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Federalną Niemiec o ubezpieczeniu społecznym pracowników wysyłanych przejściowo na obszar drugiego państwa;

b) w związku z art. 13 ust. 1 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71;

c) w związku z umową zawartą między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o zabezpieczeniu społecznym z dnia 8 grudnia 1990 r. - Cz. 3 art. 21 pkt 2;

d) decyzji nr 181 z dnia 13 grudnia 2000 r. dotyczącej interpretacji art. 14 ust. 1, art. 14a ust. 1 oraz art. 14b ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71; co skutkowało przyjęciem przez Sąd orzekający w sprawie, że organ rentowy nie musiał badać przesłanek wydania decyzji D/PL 101 w momencie ich wydawania oraz w trakcie ich trwania, nie musiał dokonywać ustaleń dowodowych w ramach postępowania, a także przyjęcie, iż organ nie miał obowiązku zastosowania w trakcie postępowania o wznowienie decyzji w tym w ramach obowiązujących umów międzynarodowych czynności wyjaśniających stosowanie prawa w ramach kontaktów jednostek łącznikowych, a które to naruszenie spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia w zakresie zaskarżonym skargą kasacyjną i spowodowało, iż polski podmiot - spółka prawa handlowego została pozbawiona całkowitej ochrony prawnej przez Państwo Polskie w ramach obowiązujących przepisów przy rozbieżnościach interpretacyjnych przy stosowaniu prawa między Polską oraz Niemcami przy stosowaniu wspólnego prawa, a w konsekwencji doprowadzenie przez Państwo Polskie do szkody po stronie skarżącej.

Powołując się na powyższe strona skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku, tj. Sądowi II instancji, wraz z pozostawieniem temu Sądowi do rozstrzygnięcia kwestii kosztów postępowania za dotychczasowe instancje.

Pismem z dnia 21 grudnia 2021 r., w odpowiedzi na skargę kasacyjną strony powodowej, organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia

skargi do rozpoznania, a w przypadku jej przyjęcia do rozpoznania o jej oddalenie, a także o zasądzenie od skarżącej na rzecz ZUS Oddział w B. kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Dla przypomnienia należy wskazać, że artykuł 398⁹ § 1 k.p.c. zawiera enumeratywny katalog przyczyn kasacyjnych, których wystąpienie warunkuje przyjęcie skargi do rozpoznania. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę w razie ziszczenia się co najmniej jednej z przesłanek w postaci: wystąpienia istotnego zagadnienia prawnego, dostrzeżenia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wystąpienia prawdopodobieństwa ziszczenia się przyczyny nieważności postępowania, jak również w wypadku oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Wniesiona w niniejszej sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie (między innymi) istnieje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Istotnym zagadnieniem prawnym, w rozumieniu komentowanego przepisu, jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej, przyczyni się do rozwoju prawa i jurysprudencji oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, lecz także dla innych podobnych spraw. Występuje zwłaszcza w odniesieniu do kwestii dotychczas w judykaturze Sądu Najwyższego nieporuszanych, w przypadku wprowadzania nowych regulacji prawnych lub nie dość czytelnych nowelizacji istniejących już przepisów prawa materialnego i procesowego, kwestii intertemporalnych itp. (A. Marcianiak (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Tom II. Komentarz do art. 205¹–424¹², Warszawa 2019). Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na twierdzeniu o istnieniu istotnego zagadnienia prawnego obliguje skarżącą do sformułowania tego zagadnienia, wskazania argumentów prawnych prowadzących do możliwych rozbieżnych ocen oraz przedstawienia przez skarżącą własnego umotywowanego stanowiska będącego próbą rozwiązania nasuwających

się wątpliwości prawnych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11).

Ponadto, skarżąca opiera również skargę kasacyjną na przesłance jej oczywistej zasadności. W tym miejscu należy wskazać, że zaprezentowany przez skarżącą sposób argumentacji wniosku podważa jego zasadność. Nie można bowiem twierdzić, że skarga jest oczywiście uzasadniona - co oznacza oczywistą bezzasadność zaskarżonego orzeczenia, a więc niewymagającą jakichkolwiek dociekań lub analiz, a jednocześnie wskazywać na istnienie istotnego zagadnienia prawnego, tym samym wymagającego z natury rzeczy pogłębionych rozważań sprowadzających się do konieczności dokonania wykładni wskazanych przepisów (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 17 lipca 2019 r., III CSK 148/19, LEX nr 2751796 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, LEX nr 2497710). Tego typu argumentacja, nawet w sytuacji podnoszenia jej w sposób „ewentualny”, podważa jego zasadność.

Niemniej jednak, przechodząc do wniosku opartego na przesłance przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w jego motywach zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie swych twierdzeń (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy przepisów prawa i doszukiwania się ich znaczenia (tak m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia

21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Odnosząc się do pierwszego z formułowanych zagadnień prawnych należy zauważyć, że dotyczy ono kwestii, czy powinnością organu wydającego zaświadczenie D/PL 101 w ramach postępowania dotyczącego wydania tego zaświadczenia jest dokonywanie czynności kontrolnych i weryfikujących. Zdaniem skarżącej obowiązki te wynikają z decyzji nr 181 z dnia 13 grudnia 2000 r. dotyczącej interpretacji art. 14 ust. 1, art. 14a ust. 1 oraz art. 14b ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71. Należy jednak zauważyć, że akty prawne, w oparciu o które konstruowane jest zagadnienie prawne, nie mogą mieć w sprawie zastosowania, wobec tego, że zaświadczenia D/PL 101, których dotyczyły zaskarżone decyzje ZUS odmawiające wznowienia postępowania, zostały wystawione w latach 2001-2002, a więc przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej w dniu 1 maja 2004 r.

Kolejne zagadnienia prawne formułowane przez skarżącą koncentrują się na problemie, czy organ wydający zaświadczenie D/PL 101 ma obowiązek wszcząć postępowanie w sprawie wydania decyzji wznowiającej i przeprowadzić pełne postępowanie dowodowe w sprawie. Powoływane zagadnienie nie budzi wątpliwości ani w doktrynie prawa, ani też w judykaturze. Podkreśla się bowiem, że organ w takiej sytuacji jest zobligowany na żądanie strony prowadzić merytoryczne postępowanie i dopiero po jego przeprowadzeniu ustalić, czy powoływane okoliczności mają charakter nowości, i na tej podstawie wydać rozstrzygnięcie o odmowie dokonania ponownego ustalenia - zmiany już istniejącej decyzji (zob. T.

Brzezicki [w:] Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz, red. J. Wantoch-Rekowski, Warszawa 2015, art. 83(a) oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 lipca 2013 r., III AUa 1157/13, LEX nr 1369320).

Należy jednocześnie podkreślić, że Sąd Apelacyjny w Gdańsku, dostrzegając konieczność prowadzenia merytorycznego postępowania potwierdził, że w rozpoznawanej sprawie organ powinien odmówić uchylenia zaświadczeń D/PL 101, w miejsce odmowy wznowienia postępowania. Niemniej jednak dostrzegł, że w uzasadnieniu przedmiotowej decyzji organ rentowy przedstawił wnioski dotyczące powoływanych przez spółkę nowych dowodów lub okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, a mających wpływ na ustalenie ustawodawstwa właściwego w zakresie ubezpieczeń społecznych dla pracowników spółki, stąd też w ocenie Sądu drugiej instancji, pomimo nieprawidłowego sformułowania sentencji, zaskarżona decyzja organu rentowego miała charakter merytoryczny.

W ostatnim ze wskazanych zagadnień prawnych skarżący domaga się oceny postępowania Sądu Apelacyjnego w kwestii czynności, jakie powinien podjąć organ wydający decyzję w sprawie, przed wydaniem ewentualnych decyzji odmawiających wznowienia postępowania w świetle powoływanych przez niego umów między Polską a RFN.

W tym zakresie wystarczające jest odniesienie się do protokołów rozmów międzyrządowych, dotyczących zabezpieczenia społecznego, zgodnie z którymi wycofanie zaświadczenia mogło nastąpić w przypadku, gdy właściwa instytucja ubezpieczeniowa, będącego stroną Umowy państwa, w którym pracownik wykonuje pracę, zgłosi wątpliwości odnośnie prawdziwości stanowiącego podstawę zaświadczenia stanu faktycznego oraz/lub jego oceny (załącznik nr 2 do protokołu z polsko-niemieckich rozmów o zabezpieczeniu społecznym z 5-9 czerwca 2000 r. w W.). Z pkt 3 załącznika nr 2 do protokołu z polsko-niemieckich rozmów z 21-24 listopada 2000 r. w Bonn wynika, że jeżeli w kraju zatrudnienia istnieją wątpliwości co do poprawności zaświadczenia jednostka, która wystawiła zaświadczenie dokonuje na jego żądanie kontroli. Zgodnie zaś z punktem 3.3. załącznika nr 2 do protokołu z rozmów międzyrządowych z Bensheim w dnia 13-17 maja 2002 r., zaświadczenie ma znaczenie dowodu potwierdzającego, że dana osoba podlega

przepisom prawnym innego państwa o obowiązkowym ubezpieczeniu. Przedłożenie takiego zaświadczenia instytucji ściągającej składki w kraju zatrudnienia zapewnia, że żadne składki nie będą tam ściągane. Instytucja ubezpieczeniowa kraju zatrudnienia, która ma wątpliwości co do poprawności wydania zaświadczenia o wysłaniu do pracy jest zobowiązana przekazać te wątpliwości instytucji ubezpieczeniowej, która wystawiła to zaświadczenie (do analogicznych wniosków doszedł Sąd Najwyższy w postanowieniach z 6 lipca 2022 r., II USK 704/21 – niepubl. oraz II USK 717/21 – niepubl.).

W kontekście powyższych rozważań, zgodzić należy się z wnioskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w - dotyczącym A. Sp. z o.o. - postanowieniu z 25 sierpnia 2015 r., II UZ 4/15 (LEX nr 2288940), zgodnie z którym naruszenia zasady podlegania przez zainteresowanych systemowi ubezpieczeń społecznych jednego państwa (Polski albo Niemiec) dopuścił się sąd niemiecki, rozstrzygając w 2009 r. (w okolicznościach tej konkretnej sprawy) o podleganiu pracowników delegowanych przez powoda do Niemiec w 2000 r. niemieckiemu ubezpieczeniu wypadkowemu.

Skoro przedstawione w skardze zagadnienie nie budzą wątpliwości interpretacyjnych, to nie mogą być ani podstawą przyjęcia skargi do rozpoznania, ani świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

[as]